

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO – 4101-05-11/2012

P/12/063

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 61, F +48 22 444 56 82

kno@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/063 – Efekty kształcenia w szkołach podstawowych i średnich
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontroler	Tomasz Frątczak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83236 z dnia 26 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie, ul. Kościuszki 38, 05-800 Pruszków, woj. mazowieckie, zwane dalej „Liceum” lub „Szkołą”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Skrzypczak, dyrektor Szkoły (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości,¹ efekty kształcenia Szkoły w latach szkolnych 2009/2010–2011/2012 (z uwzględnieniem okresu od początku roku szkolnego 2012/2013 do dnia zakończenia kontroli, tj. do 8 stycznia 2013 r.).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadniają w szczególności wyższe od średniej krajowej wyniki uczniów Szkoły uzyskane na egzaminie maturalnym oraz ich znaczące osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych, konkursach i innych formach współzawodnictwa.

Ocenę tę uzasadnia również posiadanie przez wszystkich zatrudnionych nauczycieli wymaganych prawem kwalifikacji, właściwe przygotowanie i wyposażenie Szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz aktywne wspomaganie rozwoju uczniów.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- 1) niedochowania wymaganej prawem procedury przy wdrażaniu szkolnych programów nauczania;
- 2) niedochowania terminu podania do publicznej wiadomości zestawu podręczników, obowiązujących w następnym roku szkolnym;
- 3) niezrealizowania części treści nauczania, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 4) przekraczania dopuszczalnego tygodniowego wymiaru zajęć dla ucznia.

Wpływ na ocenę ogólną miały również zjawiska, które mogą znacznie wpływać na osiągnięcia przez Szkołę efekty kształcenia. NIK zwróciła uwagę na przypadki wysokiego (od 10,1% do 19,8%) wskaźnika niezrealizowania zajęć z siedmiu na dziewięć przedmiotów egzaminacyjnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Efekty dydaktyczne Szkoły

1.1 Wyniki Szkoły na egzaminach zewnętrznych

Opis stanu
faktycznego

W latach objętych kontrolą wszyscy absolwenci Liceum przystąpili do egzaminu maturalnego i uzyskali świadectwo dojrzałości; tj. w roku szkolnym 2009/2010 – 145 absolwentów, w roku szkolnym 2010/2011 – 152 i w roku szkolnym 2011/2012 – 160 absolwentów.

(dowód: akta kontroli str. 6)

Wyznaczona przez Zespół EWD przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE) edukacyjna wartość dodana (EWD)² dla Szkoły w okresie trzyletnim lat 2010–2012 z przedmiotów humanistycznych (obejmujących język polski, historię i WOS) miała wysoką wartość dodatnią (4), a średni wynik Szkoły był o 7% wyższy od średniej krajowej co sytuuje Szkołę w ćwiartce oznaczającej *szkołę sukcesu*. Wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego są tylko nieznacznie niższe i o 5% przekraczają średnią krajową, a EWD osiągnęło wartość dodatnią równą 3.

Pozycja Szkoły z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (obejmujących matematykę, biologię, chemię, fizykę, geografię i informatykę) znajdowała się również w ćwiartce (EWD) oznaczającej *szkołę sukcesu*. W zakresie tych przedmiotów Szkoła osiągnęła jeszcze wyższe wyniki, bowiem dodatni wskaźnik EWD wyniósł 6, a średni wynik Szkoły był o 9% wyższy od średniej krajowej. Identyczne, wysokie wyniki Szkoła zanotowała z matematyki, gdzie średni wynik Szkoły był o 9% wyższy od średniej krajowej, a dodatni wskaźnik EWD osiągnął wartość równą 4.

(dowód: akta kontroli str. 22-27)

Z badania EWD, przy użyciu skali staninowej³, polegającego na analizie porównawczej wyników egzaminu maturalnego przeprowadzonego w 2012 r. w odniesieniu do wyników egzaminu gimnazjalnego z 2009 r. dla dwóch pięcioosobowych grup uczniów, którzy rozpoczynając naukę w Liceum w roku szkolnym 2009/2010 legitymowali się najslabszymi oraz najwyższymi wynikami na egzaminie gimnazjalnym wynika, że:

- grupa pięciu uczniów najslabszych uzyskała relatywnie wyższe wyniki na egzaminie maturalnym z języka polskiego w stosunku do wyników egzaminu gimnazjalnego o dwie pozycje staninowe (z 5 staninu na 7 stanin), a z matematyki o jedną pozycję (z 5 staninu na 6 stanin),

² EWD jest miarą efektywności nauczania, tj. wkładu szkoły w końcowe wyniki egzaminacyjne.

³ Skala staninowa (od ang. *standard nine* - standardowa dziewiątka) – w Polsce skala ta jest powszechnie używana przez Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, przeprowadzające zewnętrzne egzaminy w oświacie. Dziesięciostopniowa skala staninowa została opracowana na podstawie rozkładu normalnego wyników poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku najniższego do najwyższego. Wyróżniono 9 przedziałów wyników, które kolejno zawierają 4% wyników najniższych, 7% wyników bardzo niskich, 12% wyników niskich, 17% wyników niżej średnich, 20% wyników średnich oraz analogicznie w górę 17% wyników wyżej średnich, 12% wyników wysokich, 7% wyników bardzo wysokich i 4% wyników najwyższych. Przedziały te ponumerowano od 1 do 9 i nazwano staninami (stopnie skali). Średnia dla tej skali wynosi 5, a odchylenie standardowe 2 (dokładnie 1,96). Stanin: 1 najniższy, 2 bardzo niski, 3 niski, 4 niżej średni, 5 średni, 6 wyżej średni, 7 wysoki, 8 bardzo wysoki, 9 najwyższy.

- grupa pięciu uczniów najlepszych uzyskała relatywnie wyższe wyniki na egzaminie maturalnym z języka polskiego w stosunku do wyników egzaminu gimnazjalnego o jedną pozycję staninową (z 7 staninu na 8 stanin) ale relatywnie niższe wyniki z matematyki o jedną pozycję staninową (z 9 staninu na 8 stanin).

Ustalone
nieprawidłowości

(dowód: akta kontroli str. 28)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.2 Wyniki Szkoły uzyskane w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, uczniowie Liceum corocznie brali udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych.

W roku szkolnym 2009/2010 w eliminacjach szkolnych do siedmiu olimpiad i konkursów wzięło udział 127 uczniów. Jeden z nich został laureatem *Olimpiady Historycznej*. Sześciu zostało wyróżnionych w *Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny*, zaś jeden w *Polsko-Ukraińskim Konkursie Fizycznym „Lwiątko”*.

W roku szkolnym 2010/2011 w szkolnych eliminacjach brało udział 106 uczniów (do siedmiu olimpiad i konkursów). Jeden uczeń został laureatem turnieju tematycznego *Moja Wiedza o II Wojnie Światowej*, zaś dalszych czworo dotarło do finału w tym samym turnieju.

W roku szkolnym 2011/2012, 97 uczniów rywalizowało na etapie wewnątrzszkolnych eliminacji do 10 olimpiad i konkursów. Ponownie uczeń Szkoły został laureatem turnieju tematycznego *Moja Wiedza o II Wojnie Światowej*, a pięcioro innych weszło do finału tego turnieju. Ponadto czworo uczniów zostało wyróżnionych w *Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny*.

(dowód: akta kontroli str. 29-30)

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 uczniowie Liceum współzawodniczyli także w zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym. We wszystkich tych latach zajmowali miejsca finałowe na zawodach „Złota Łuska” i „Srebrne Muszkiety” (oba strzelectwo sportowe). Ponadto w roku szkolnym 2009/2010, w zawodach: Mistrzostwa Polski Seniorów i Juniorów w Szermierce na Wózkach, Mistrzostwach Świata Karate „Fudokan” w Belgradzie. Uzyskali kwalifikacje do Mistrzostw Polski 2010 i Mistrzostw Europy 2010 w Zawodach Jeździeckich i XII Igrzysk Młodzieży Szkolnej Szkół Ponadgimnazjalnych. Finałowe miejsca odnotowywała w latach szkolnych 2010/2011-2011/2012 reprezentacja Szkoły w koszykówce dziewcząt (w ramach m.in. XIII Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej oraz Koszykarskiej Ligi Szkół Średnich).

(dowód: akta kontroli str. 44-45)

W opublikowanym przez wydawnictwo i portal internetowy miesięcznika edukacyjnego „Perspektywy” ogólnopolskim rankingu liceów ogólnokształcących za rok 2011, Szkoła zajęła 41 miejsce w województwie mazowieckim (na 500 liceów) oraz 198 w kraju (na ok. 5100 liceów). W roku 2012 Szkoła zajęła miejsca odpowiednio 53 i 249.

(dowód: akta kontroli str. 54)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.3 Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów według wewnątrzszkolnego systemu oceniania

Opis stanu
faktycznego

W Szkole, w okresie objętym kontrolą, systematycznie zmniejszała się liczba uczniów. W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 było to odpowiednio 498, 475 i 457 uczniów, pobierających naukę w odpowiednio 18, 18 oraz 17 oddziałach.

(dowód: akta kontroli str. 5)

W tym okresie liczba uczniów ze średnią ocen powyżej 4,75 systematycznie nieznacznie wzrastała i wynosiła w kolejnych latach odpowiednio: 10 (2% ogólnej liczby uczniów), 13 (2,7%) i 14 (3,1%).

Liczba uczniów niepromowanych do następnej klasy pozostawała w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 na zbliżonym poziomie i wynosiła odpowiednio 14 (2,8% ogólnej liczby uczniów), 13 (2,7%) i 15 (3,3%).

Systematycznie wzrastała liczba egzaminów poprawkowych – z 24 (4,8%) w roku szkolnym 2009/2010, przez 28 (5,9%) w roku szkolnym 2010/2011, do 32 (7%) w roku szkolnym 2011/2012.

(dowód: akta kontroli str. 8)

W ośmiu z 17 oddziałów klas I-III frekwencja uczniów przekraczała w roku szkolnym 2011/2012 90%, w pozostałych nie była niższa niż 83% (z wyjątkiem jednego oddziału z frekwencją na poziomie 79,7%).

(dowód: akta kontroli str. 43)

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012, z nauki w Szkole w trakcie cyklu nauczania zrezygnowało odpowiednio 27, 29 i 34 uczniów. Główne przyczyny zmiany szkoły to kłopoty z dojazdami, zmiana zainteresowań ofertą przedmiotów rozszerzonych oraz niechęć do powtarzania klasy w Szkole przez niepromowanych do następnej klasy uczniów.

Szkoła dysponuje wiedzą o dalszym kierunku kształcenia 94,3% uczniów, którzy po odejściu, w trakcie cyklu kształcenia ze Szkoły, kontynuowali naukę w Polsce.

(dowód: akta kontroli str. 55-60)

Odpowiednio 95%, 98,7% i 98% absolwentów Szkoły, którzy zdali egzamin maturalny w latach 2010, 2011, 2012 podjęło studia wyższe.

(dowód: akta kontroli str. 53)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.4 Uzyskiwane efekty kształcenia w opinii środowiska szkolnego

Opis stanu
faktycznego

NIK przeprowadziła badanie ankietowe, w którym wzięło udział 35 nauczycieli, 100 uczniów i 80 rodziców. Poniżej przedstawiono jego wyniki.

- 1) Blisko dwie trzecie (63%) rodziców potrafi powiedzieć jak wypadają wyniki egzaminów zewnętrznych uzyskanych przez Szkołę na tle wyników innych

szkół w powiecie i województwie. Taką wiedzę legitymuje się także 80% uczniów.

- 2) Prawie wszyscy nauczyciele (94%) podali, że wyniki egzaminów zewnętrznych omawiane są w Szkole przede wszystkim podczas spotkań rad pedagogicznych, a także podczas spotkań zespołów przedmiotowych (80%). Dodatkowo 63% nauczycieli omawia je w indywidualnych rozmowach między sobą. Wnioski z analizy wyników nauczyciele wykorzystują w pracy dydaktycznej przede wszystkim doskonaląc z uczniami obszary wiedzy, z którymi mieli problemy, lub szerzej, dostosowując kształcenie do ich potrzeb wynikających z rezultatów egzaminów.
- 3) Uczniowie wybierając Szkołę brali przede wszystkim pod uwagę jej odległość od domu (70%), a także opinię o Szkole i nauczycielach (46%) oraz wyniki egzaminów zewnętrznych (42%).
- 4) Zdaniem 62% nauczycieli organizacja pracy dydaktycznej i wychowawczej w Szkole raczej sprzyja kreatywności w tworzeniu przedsięwzięć uatrakcyjnających proces dydaktyczny i wychowawczy o czym zdecydowanie jest przekonanych dalsze 29% nauczycieli. Połowa nauczycieli uważa (dalsze 41% raczej tak uważa), że organizacja pracy w Szkole sprzyja wzajemnej pomocy i wsparciu między nauczycielami w osiąganiu lepszych wyników dydaktycznych. Ponad połowa nauczycieli (57%) raczej ma chęć i energię do wprowadzania innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów, a kolejne 29% ma ją zdecydowanie. O tym, że atmosfera w klasie jest twórcza i sprzyja nauce raczej jest przekonanych 39% uczniów, a zdecydowanie tak uważa kolejne 35% uczniów.
- 5) Ponad połowa rodziców (54%) wyraża opinię, że Szkoła dobrze przygotowuje uczniów do egzaminów zewnętrznych. Zgadza się z nimi 41% uczniów, a 46% wskazuje, że nie zawsze. Blisko trzy czwarte (71%) nauczycieli, realizując program nauczania, w szczególności przekazuje treści i kształci umiejętności potrzebne uczniom na egzaminie zewnętrznym. Zdaniem 59% rodziców nie zawsze egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzają wiedzę uczniów. Zdaniem połowy nauczycieli egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzają wiedzę uczniów, a 41% uważa, że nie zawsze. Większość uczniów (65%) zgadza się z opinią, że nie zawsze egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzają ich wiedzę.
- 6) Zdaniem 52% uczniów ich wyniki w nauce są średnie, a 36% wskazuje, że dobre. Jednocześnie 90% uważa, że mogliby mieć oceny lepsze. Jako główne powody nie osiągania lepszych wyników uczniowie wskazują zbyt dużą ilość prac domowych i brak czasu na dobre przygotowanie (57%) oraz brak chęci do nauki (52%).
- 7) O postępach w nauce swojego dziecka w stopniu wystarczającym jest informowanych 94% rodziców. Większość (69%) uczniów zna zasady oceniania w Szkole. Kolejne 28% raczej je zna. Nieco ponad połowa (53%) uczniów jest informowanych na bieżąco o ocenach i wie dlaczego takie otrzymali, a kolejne 43% twierdzi, że raczej wie. Większość uczniów (64%) czuje się oceniana sprawiedliwie przez większość nauczycieli, a oceny odpowiadają ich poziomowi wiedzy i umiejętności. Dalsze 15% uważa, że zawsze są oceniani w ten sposób.
- 8) Według deklaracji 56% rodziców, ich dziecko raczej chętnie chodzi do Szkoły. Zdaniem kolejnych 24% ankietowanych chętnie. Sami uczniowie raczej lubią chodzić do Szkoły (63%), a zdecydowanie lubi chodzić do Szkoły dalsze 10%.

Jako powody ewentualnej niechęci uczniów do uczęszczania do Szkoły rodzice wskazywali przede wszystkim złą atmosferę w Szkole lub klasie, a w szczególności nieprzychylnie nastawienie niektórych nauczycieli do uczniów.

- 9) Rodzice uważają, że ich dzieci, poza Szkołą, czerpią głównie wiedzę z Internetu (94%) oraz z książek (74%). Nauczyciele wskazują Internet (94%), a także zajęcia pozaszkolne (49%) oraz telewizję (43%). Sami uczniowie twierdzą, że głównymi źródłami ich wiedzy poza Szkołą są Internet (95%) oraz książki (70%).

(dowód: akta kontroli str. 34-42)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efekty kształcenia Szkoły.

2. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

2.1 Kwalifikacje nauczycieli

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 w Liceum uczyło odpowiednio 47, 43 i 42 nauczycieli. Najwięcej wśród nich było nauczycieli mianowanych (odpowiednio: 18, 19, 20).

(dowód: akta kontroli str. 7)

Wszyscy nauczyciele posiadali wymagane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁴ kwalifikacje do prowadzenia przydzielonych im zajęć lekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 9-21)

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli wskazują na to, że w roku szkolnym 2011/2012 62% z nich uczestniczyło w formach kształcenia i doskonalenia zawodowego organizowanych na terenie Szkoły i poza nią a kolejne 35% tylko w tych organizowanych na terenie Szkoły. Dyrektor Szkoły wspierał proces podnoszenia kwalifikacji nauczycieli przede wszystkim poprzez organizowanie przez Szkołę warsztatów, seminariów oraz samokształceniowych rad pedagogicznych (71% wskazań), informowanie o ofercie szkoleniowej (69%), umożliwienie uczestnictwa w formach kształcenia i doskonalenia organizowanych poza Szkołą (46%).

W ocenie rodziców, nauczyciele powinni przede wszystkim dobrze przygotować uczniów do egzaminów końcowych (76%), rozwijać potencjał intelektualny uczniów (70%) i uczyć samodzielności w życiu (42,5%). Rodzice uważają, że nauczyciele Szkoły dbają o przestrzeganie zasad dobrego wychowania wśród uczniów (58%), uczą współpracy w grupie (34%), dobrze przygotowują do egzaminów końcowych (41%), choć według kolejnych 45% rodziców nie wszyscy. W opinii uczniów nauczyciele: czasami potrafią zaciekać swoim przedmiotem (53%); dobrze wykorzystują czas na lekcji (45%); prezentują materiał w sposób zrozumiały (45%); zachęcają do samodzielnego myślenia (43%).

(dowód: akta kontroli str. 34-42)

⁴ Dz. U. Nr 50, poz. 400 ze zm.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.2 Prawidłowość wdrożenia szkolnych programów nauczania i zastosowanego trybu zaopatrzenia uczniów w podręczniki

Opis stanu
faktycznego

W latach objętych kontrolą w Szkole obowiązywały szkolne zestawy programów nauczania, corocznie pozytywnie opiniowane przez radę pedagogiczną i zatwierdzane przez dyrektora Szkoły. Szkolne zestawy programów nauczania uwzględniają wszystkie zajęcia edukacyjne realizowane w Szkole. W okresie objętym kontrolą Szkoła nie wprowadziła programów autorskich. Decyzją dyrektora Szkoły do użytku szkolnego zostały dopuszczone programy nauczania wybrane ze znajdujących się w wykazie programów wcześniej dopuszczonych przez ministra właściwego do spraw oświaty oraz programy oferowane przez wydawców podręczników. Wpisane do szkolnego zestawu programy nauczania nie zawierały dokumentacji stanowiącej podstawę dopuszczenia ich do użytku szkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 151-159)

We wszystkich latach objętych kontrolą w Szkole prowadzone były działania związane z obrotem używanymi podręcznikami szkolnymi w formie kiermaszu podręczników. Było to zgodne z art. 22b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵.

Badanie stanu zaopatrzenia uczniów klas trzecich Liceum w podręczniki szkolne do przedmiotów wchodzących w skład egzaminu maturalnego (matematyka, język polski, język obcy, biologia, chemia, geografia, historia, wiedza o społeczeństwie) wykazała, że według stanu na dzień 19 grudnia 2012 r. 72% uczniów podczas zajęć lekcyjnych posiadało podręczniki z ww. przedmiotów (w zakresie od 47% do 85% w zależności od przedmiotu). Uzyskana średnia wartość (72%) w sposób wystarczający daje możliwość pracy z podręcznikiem na lekcji w systemie – 1 podręcznik na ławkę dla 2 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 161)

Wyniki badania ankietowego wskazują, że 91% uczniów i 90% rodziców zostało zapoznanych z wymaganiami edukacyjnymi Szkoły dotyczącymi poszczególnych przedmiotów. Ankietowani rodzice uważają, że przyjęte wymagania edukacyjne: zapewniają wysoki poziom wiedzy merytorycznej uczniów (69%); dostarczają uczniom wiedzy o funkcjonowaniu współczesnego świata (60%); uczą umiejętności współpracy w grupie (58%); przygotowują uczniów do życia w społeczeństwie (50%). Ponad połowa rodziców (59%) stwierdziła, że nie miała wpływu na ofertę edukacyjną w Szkole.

(dowód: akta kontroli str. 34-39)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Realizowane w Szkole programy nauczania nie były dopuszczane przez dyrektora Szkoły do użytku szkolnego na podstawie pisemnych wniosków nauczycieli, z których wynikałoby, że wnioskowany program jest dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów.

⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

Było to niezgodne z § 2 ust. 2 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników⁶ (dalej: „rozporządzenie w sprawie dopuszczania programów nauczania”), stanowiącymi m.in., że program nauczania dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor szkoły, na wniosek nauczyciela lub nauczycieli oraz że program ten powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

Dopuszczanie do użytku w Szkole programów nauczania bez ww. wniosków nauczycieli miało miejsce we wszystkich latach szkolnych objętych kontrolą NIK.

Dyrektor Szkoły Pan Leszek Skrzypczak wyjaśnił, że: *do roku szkolnego 2011/12 nauczyciel lub grupa nauczycieli tego samego przedmiotu ustnie, na zebraniu rady pedagogicznej, wnioskowali o włączenie programu do szkolnego zestawu programów nauczania. Od roku szkolnego 2012/13, wraz z wejściem nowej podstawy programowej, przyjęto nową procedurę, która obowiązuje od 1 stycznia 2012 r., z której wynika, że program dopuszcza się na wniosek nauczyciela lub nauczycieli oraz że winien on m.in. być dostosowany do możliwości i potrzeb uczniów.*

(dowód: akta kontroli: str. 151-159,166-172)

2. W okresie objętym kontrolą stwierdzono przypadek nieterminowego podania do publicznej wiadomości zestawu podręczników, które miały obowiązywać od początku następnego roku szkolnego. Uchybienie terminu dotyczyło ogłoszenia informacji o zestawie podręczników obowiązujących od początku roku szkolnego 2009/2010. Ogłoszenie w tej sprawie zostało zamieszczone z jednodniowym opóźnieniem, tj. 16 czerwca 2009 r. Było to niezgodnie z art. 22a ust. 2e ustawy o systemie oświaty, według którego podanie do publicznej wiadomości zestawu obowiązujących od następnego roku szkolnego podręczników winno nastąpić do 15 czerwca 2009 r.

Z wyjaśnień Dyrektora Liceum – Pana Leszka Skrzypczaka wynika, że: *przyczyną nieterminowego podania do wiadomości publicznej informacji o zestawie podręczników, które będą obowiązywać od początku roku szkolnego 2009/2010 był wcześniej ustalony terminarz zebrań rad pedagogicznych i dostępność nauczycieli.*

(dowód: akta kontroli str. 140-142,166-168)

2.3 Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji

Opis stanu faktycznego

Analiza szkolnych planów nauczania za okres objęty kontrolą wykazała, że dochowano minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu kształcenia, albowiem liczby godzin zaplanowane na realizację poszczególnych programów nauczania były zgodne z planami nauczania określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁷, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania”.

⁶ Dz. U. Nr 89, poz. 730, uchylone z dniem 18 lipca 2012 r.

⁷ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm., uchylone z dniem 1 września 2012 r.

W okresie objętym kontrolą NIK, liczby godzin zajęć obowiązkowych zatwierdzone w arkuszach organizacji Szkoły, zostały zwiększone - w porównaniu z przyjętymi w szkolnych planach nauczania - o godziny dodatkowe przyznane przez organ prowadzący.

(dowód: akta kontroli str. 122-130)

Analiza stopnia realizacji zajęć dydaktycznych z wybranych przedmiotów egzaminacyjnych w całym cyklu kształcenia wykazała 17 przypadków niezrealizowania powyżej 10% (w skrajnym przypadku aż 19,8%) liczby planowanych zajęć. Dotyczyło to następujących przedmiotów: chemii w pięciu oddziałach, fizyki w czterech oddziałach, języka angielskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie w dwóch oddziałach, oraz biologii i języka polskiego w jednym oddziale.

Dyrektor Szkoły Pan Leszek Skrzypczak wyjaśnił, że: *głównym powodem braku realizacji zajęć były częste i liczne zwolnienia lekarskie nauczycieli, których nie udało się w pełni uzupełnić w formie doraźnych i stałych zastępstw. W części miały na to również wpływ wycieczki klasowe – w tym przypadku od roku szkolnego 2012/2013 w Szkole wprowadzono nową organizację terminów wycieczek, wyznaczono „bloki wyjazdowe”, po jednym w każdym semestrze, w tym samym czasie dla wszystkich klas.*

(dowód: akta kontroli str. 131-133, 166-168)

Kontrola stopnia realizacji podstawy programowej dla przedmiotów *fizyka i astronomia* oraz *historia*, obejmująca cały trzyletni cykl kształcenia zakończony w roku szkolnym 2011/2012 w losowo wybranym oddziale „c” wykazała, że zrealizowano 16 z 17 treści nauczania z przedmiotu *historia* oraz 9 z 10 treści nauczania z przedmiotu *fizyka i astronomia*, określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁸, zwane dalej „podstawą programową”.

(dowód: akta kontroli str. 162-163)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W całym cyklu kształcenia oddziału „c” w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 Szkoła nie zrealizowała dwóch treści nauczania, określonych w podstawie programowej: z przedmiotu *historia* pn. „*Dzieje jednostki i rodziny na tle szerszych przemian historycznych*” oraz z przedmiotu *fizyka i astronomia* pn. „*Fizyka a filozofia. Zakres stosowalności teorii fizycznych. Determinizm i indeterminizm w opisie przyrody. Elementy metodologii nauk, metoda indukcyjna i hipotetyczno-dedukcyjna, metody statystyczne*”.

Dyrektor Szkoły Pan Leszek Skrzypczak wyjaśnił, że: *wskazane treści nauczania z historii nie zostały zrealizowane z powodu dużej ilości treści programowych w stosunku do wymiaru godzin w cyklu kształcenia oraz zwolnień lekarskich nauczyciela, wyjazdów dydaktycznych klasy z innych przedmiotów, wycieczki rekreacyjnej klasy. Wskazanych treści nauczania z fizyki i astronomii nie zrealizowano z powodu wycieczek klasowych pod koniec roku szkolnego, kiedy to planowano je zrealizować.*

(dowód: akta kontroli str. 162-163, 166-168)

⁸ Dz. U. Nr 51, poz. 458, ze zm., uchylony z dniem 30 stycznia 2009 r.

2.4 Zachowanie dopuszczalnego tygodniowego wymiaru zajęć dla ucznia

Opis stanu faktycznego W latach szkolnych 2009/201-2011/2012 zaplanowane przez Szkołę liczby godzin na realizację przez uczniów zajęć edukacyjnych, o których mowa w § 2 ust. 7 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania nie przekraczały 35 godzin tygodniowo w 16 z 18 oddziałów klas I-III.

(dowód: akta kontroli str. 122-130)

Ustalone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przekroczeniu dopuszczalnego tygodniowego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych w dwóch oddziałach Liceum o jedną godzinę tygodniowo. Maksymalny tygodniowy wymiar zajęć dla ucznia określa § 2 ust. 7 pkt 5 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania. Zgodnie z tym przepisem tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć z religii/etyki nie może przekroczyć łącznie 35 godzin w każdej klasie trzyletniego liceum ogólnokształcącego.

W powyższej sprawie dyrektor Szkoły Pan Leszek Skrzypczak wyjaśnił, że: *powodem było zwiększenie puli godzin w klasie trzeciej o godziny przyznane przez organ prowadzący na przygotowanie uczniów do egzaminu maturalnego. We wszystkich klasach przydzielono po 2 godziny na język polski i matematykę, a w klasach o ukierunkowaniu biologiczno-chemicznym, ze względu na dwa trudne przedmioty maturalne (biologia i chemia), dodatkowo jeszcze 2 godziny, co spowodowało przekroczenie wymiaru powyżej 35 godzin.*

(dowód: akta kontroli str. 122-130, 166-168)

2.5 Zachowanie dopuszczalnej liczebności oddziałów i grup zajęciowych

Opis stanu faktycznego Maksymalna liczba uczniów w grupach na zajęciach edukacyjnych z przedmiotów: informatyka i technologia informacyjna, język obcy, wychowanie fizyczne, zajęcia z zakresu kształcenia ogólnego, dla których na nie więcej niż w połowie realizowane są ćwiczenia, w tym laboratoryjne wynikała z § 6 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania i nie przekraczała dopuszczalnej tym przepisem liczebności oddziałów i grup zajęciowych, a zajęcia z wychowania fizycznego realizowane były oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

(dowód: akta kontroli str. 160)

W roku szkolnym 2011/2012 zajęcia z wychowania do życia w rodzinie realizowano w Szkole uwzględniając wymóg podziału na grupy dziewcząt i chłopców, określony w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego⁹. Nie zrealizowano zaplanowanej liczby godzin zajęć z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców: dwóch godz. dla dziewcząt i chłopców w II-b, dwóch godz. dla dziewcząt i trzech dla chłopców w II-c, dwóch godz. dla chłopców i jednej dla dziewcząt w II-d i II-f oraz jednej dla chłopców w II-e.

⁹ Dz. U. Nr 67, poz. 756 ze zm.

Dyrektor Szkoły Pan Leszek Skrzypczak wyjaśnił, że: *powodem niepełnej realizacji zajęć były głównie zwolnienia lekarskie nauczyciela oraz wycieczki klasowe, których w cyklu kształcenia jest najwięcej w klasie drugiej.*

(dowód: akta kontroli str. 160, 166-168)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości, organizację i realizację procesu dydaktycznego w Szkole.

3. Wyposażenie Szkoły do realizacji jej celów statutowych

3.1 Wyposażenie Szkoły w pomieszczenia i pomoce dydaktyczne do realizacji przyjętych programów nauczania

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą Szkoła posiadała wyposażenie oraz warunki określone w realizowanych programach nauczania i spełniała wymagania dotyczące zapewnienia pomieszczeń służących do realizacji zadań statutowych, zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o systemie oświaty.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wyposażenie posiadane przez Liceum do realizacji programów nauczania z badanych przedmiotów (język polski, język angielski, informatyka i biologia), odpowiada wymogom opisanym w warunkach realizacji programów nauczania z tych przedmiotów.

Według stanu na dzień 14 grudnia 2012 r. Szkoła dysponowała dwiema pracowniami komputerowymi z dostępem do Internetu (na 18 i 15 stanowisk), tablicami interaktywnymi, skanerami, drukarkami, wizualizerami, rzutnikami, telewizorami, odtwarzaczami CD i DVD. W pracowni biologicznej do użytku uczniów są mikroskopy, lupy, okazy martwe i żywe (rybki), tablice poglądowe, modele, czasopisma popularnonaukowe. Uczący się języka angielskiego do dyspozycji mają mapy anglojęzyczne, słowniki, utwory literackie w oryginalnej wersji. Na lekcjach języka polskiego korzystać można ze słowników, encyklopedii. Biblioteka zapewnia m.in. lektury, książki popularnonaukowe, opracowania na temat kultury krajów anglojęzycznych oraz filmotekę z lekturami oraz filmami (również w wersji angielskiej). Uczniowie Szkoły mają do dyspozycji dwa zewnętrzne boiska oraz salę gimnastyczną wyposażoną w sprzęt sportowy niezbędny do realizacji zajęć wychowania fizycznego.

(dowód: akta kontroli str. 149-150)

W przeprowadzonym przez NIK badaniu ankietowym 65% rodziców podało, że budynek Szkoły jest odpowiednio przystosowany do potrzeb dydaktycznych i wychowawczych. Odmienne zdanie wyraziło 16% ankietowanych. Wyposażenie sal lekcyjnych jest w opinii 41% rodziców przeciętne, zaś 35% określiło je jako dobre. Wyposażenie w pomoce dydaktyczne pracowni, zdaniem 69% ankietowanych nauczycieli, jest wystarczające do realizacji programów nauczania, przyjętych w Szkole. Wśród niedostatecznego wyposażenia nauczyciele najczęściej wymieniali komputery, projektory i rzutniki. Większość uczniów (60%) częściowo zgadza się z twierdzeniem, że budynek Szkoły jest schludny, przestronny i nowocześnie wyposażony. Zdecydowanie tak sądzi kolejne 32% uczniów. Zdaniem 45% uczniów tylko niektórzy nauczyciele korzystają z pomocy dydaktycznych i multimedialnych, a zdaniem 26% że większość nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 34-42)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie przez Szkołę wyposażenia do realizacji jej celów statutowych.

4. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2011/2012 pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana była na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁰.

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto w roku szkolnym 2011/12 47 uczniów, w tym 45 uczniów, dla których zostały przedstawione orzeczenia lub opinie z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej lub specjalistycznej. Badanie realizacji indywidualnych potrzeb uczniów zaleconych orzeczeniami i opiniami ww. poradni wykazało, że uczniowie ci uzyskali w Szkole zalecone im formy pomocy.

Wykonane zostały zadania określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹¹, określającego zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ponadgimnazjalnych od roku szkolnego 2012/2013.

Dyrektor Szkoły, po zatwierdzeniu przez organ prowadzący arkusza organizacji szkoły na rok szkolny 2012/2013, poinformował na piśmie rodziców uczniów oraz pełnoletnich uczniów o ustalonych dla nich formach, sposobach i okresach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin poszczególnych form pomocy udzielanej od bieżącego roku szkolnego 2012/2013.

(dowód: akta kontroli str. 47-52,76)

W roku szkolnym 2011/2012 dla potrzeb wsparcia uczniów z trudnościami w nauce zorganizowano: zajęcia psychoedukacyjne „Jak się uczyć”; konsultacje z elementami warsztatów „Jak się uczyć”, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia wyrównawcze z matematyki, ćwiczenia powtórzeniowe – opieka nad uczniem z dużą ilością ocen niedostatecznych, zagrożonych końcową oceną niedostateczną oraz opieka nad uczniem słabym wymagającym dodatkowej pracy z języka łacińskiego.

(dowód: akta kontroli str. 46)

Pięciu (objętych badaniem) uczniów z trudnościami w nauce, którzy zdawali egzamin poprawkowy, bądź powtarzali klasę, korzystając z dodatkowych zajęć lub zajęć wyrównawczych oraz konsultacji z psychologiem uzyskało na koniec roku szkolnego oceny pozytywne.

¹⁰ Dz. U. Nr 11, poz.114, zwanym dalej: „rozporządzeniem w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej”.

¹¹ Dz. U. Nr 228, poz. 1487.

(dowód: akta kontroli str. 81-82)

Z przeprowadzonych przez NIK badań ankietowych wynika, że: w opinii 46% rodziców dostęp do pomocy ze strony pedagoga w Szkole jest dobry, a według dalszych 20% dostateczny. Większość uczniów (71%) podała, że z pomocy pedagoga mogą korzystać zawsze kiedy potrzebują. Prawie połowa rodziców (44%) ocenia jako dobry dostęp do pomocy ze strony psychologa, a kolejne 16% uważa, że jest on dostateczny. Większość uczniów (68%) uważa, że może skorzystać z pomocy psychologa zawsze kiedy potrzebuje. Nauczyciele (97%) wyrazili przekonanie, że mogą liczyć na pomoc psychologa lub pedagoga szkolnego aby wspierać rozwój uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Blisko połowa uczniów (48%) podała, że w razie problemów w nauce zawsze może zwrócić się do nauczyciela o pomoc. Zdaniem 33% rodziców Szkoła zapewnia dostateczną pomoc uczniom, którzy mają problemy w nauce, a 28% rodziców jest odmiennego zdania.

(dowód: akta kontroli str. 34-42)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie udzielanie przez Szkołę wsparcia uczniom mającym trudności w nauce i zaburzenia rozwojowe.

5. Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2011/12 w Liceum organizowano zajęcia pozalekcyjne dla rozwoju najzdolniejszych uczniów. Były to: konsultacje dla uczniów biorących udział w Olimpiadach: Literatury i Języka Polskiego, Chemicznej, Geograficznej i Historycznej oraz zajęcia dla uczniów z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka włoskiego.

(dowód: akta kontroli str. 31)

Spośród pięciu (objętych badaniem) uzdolnionych uczniów, którym w roku szkolnym 2011/12 Szkoła zapewniała wsparcie czworo uczniów zakwalifikowało się do II etapu olimpiad przedmiotowych, dwoje zostało finalistami konkursu „Moja wiedza o II wojnie światowej”, a jeden uczeń został laureatem nagrody Starosty Pruszkowskiego za najwyższy wynik egzaminu maturalnego w szkołach.

(dowód: akta kontroli str. 83-84)

W planach pracy zespołów przedmiotowych w roku szkolnym 2011/12 oprócz systematycznej diagnozy wiedzy i umiejętności oraz rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów poprzez organizowanie i zachęcanie do udziału w konkursach i olimpiadach, uwzględniano m.in.: indywidualizację pracy z uczniem zdolnym na lekcjach i podczas zajęć pozalekcyjnych poprzez zadawanie dodatkowych zadań podczas prac klasowych i domowych, rolę asystenta przy wprowadzaniu nowych pojęć na lekcji, wskazywanie w ramach lekcji na dodatkowe zadania poszerzające aktualnie omawiane zagadnienia (zespół matematyki, fizyki i informatyki).

Ze sprawozdań z pracy psychologa i pedagoga szkolnego wynika, że motywowano uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach oraz zapewniało pomoc psychologiczną dla uczniów wybitnie zdolnych poprzez indywidualne konsultacje; pomoc w planowaniu efektywnego wykorzystania czasu; pomoc w realizacji programu dydaktycznego; wspieranie harmonijnego rozwoju intelektualnego i emocjonalnego.

Na posiedzeniach rad pedagogicznych omawiano wyniki uczniów uzyskujących promocję z wyróżnieniem, kandydatury do: tytułu „Absolwent Roku”, wyróżnień „Nagroda Dyrektora”, stypendiów Prezesa Rady Ministrów oraz Starosty Pruszkowskiego za szczególne osiągnięcia naukowe i sportowe.

(dowód: akta kontroli str. 85-121)

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że zdaniem 59% nauczycieli, dyrektor Szkoły wspiera ich w przygotowaniu uczniów do udziału w konkursach, olimpiadach, zawodach pozaszkolnych. Kolejne 38% ankietowanych raczej zgadza się z tym twierdzeniem.

(dowód: akta kontroli str. 40-42)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie udzielanie przez Szkołę wsparcia uczniom uzdolnionym.

6. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie Szkoła organizowała zajęcia pozalekcyjne dla ogółu uczniów w celu rozwoju ich zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego. Część zajęć miała formę poszerzających wiedzę i umiejętności z przedmiotów ogólnokształcących i języków obcych. Ponadto Szkoła oferowała zajęcia: koło piosenki francuskiej, koło filmowe, koło teatralne, programowanie w języku C++, zajęcia sportowe (pływanie, koszykówka i inne gry zespołowe), treningi strzeleckie Szkolnego Koła Strzeleckiego Ligi Obrony Kraju.

(dowód: akta kontroli str. 32-33)

Udział w zajęciach pozalekcyjnych był dla uczniów Szkoły bezpłatny. Dostęp do nich miał charakter otwarty, tj. w zajęciach mógł brać udział każdy uczeń, który je wybrał, z wyjątkiem zajęć dedykowanych dla określonego poziomu wiedzy. Zajęcia odbywano głównie w godzinach przed lekcjami lub po lekcjach, a także w soboty. Informacja o dostępnych zajęciach pozalekcyjnych dostępna była u nauczycieli i wychowawców oraz na stronie internetowej Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 61-75)

Z przeprowadzonych przez NIK badań ankietowych wynika, że: około połowa (45%) rodziców uważa ofertę dodatkowych zajęć pozalekcyjnych w Szkole za odpowiednią, zaś druga połowa (44%) twierdzi, że jest ona za mała. Większość uczniów (62%) uważa, że może w Szkole rozwijać swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 34-39)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wspieranie przez Szkołę rozwoju zainteresowań uczniów.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o:

- 1) podjęcie skutecznych działań w celu zapewnienia realizacji treści nauczania zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 2) przestrzeganie procedury dopuszczania programów nauczania do użytku w Szkole;
- 3) planowanie organizacji Szkoły z zachowaniem dopuszczalnego limitu tygodniowego wymiaru zajęć dla ucznia;
- 4) terminowe podawanie do publicznej wiadomości informacji o zestawie podręczników, które będą obowiązywać w Liceum od początku następnego roku szkolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

....., dnia .....
miejscowość data

Kontroler
Tomasz Frątczak
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

p.o. Dyrektora
Piotr Prokopczyk

.....
podpis

.....
podpis

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwanej dalej ustawą o NIK.

